

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések

egy hasábos milliméter
soronkint 6 fillérrel szá-
míttatnak.
Az egész oldal négy hasáb
széles.

Előfizetőknek az álláski-
nulat és kereslet rovafa
rövid közlésekre díjtala-
nul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V.,
Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szét-
küldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő»
szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz.
A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly javára fordít-
tatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A közép- és magashegységi erdeink mesterséges felújításánál
tapasztalható hibákról. (Muzsnay Géza.)

A rezgőnyárfá védelme. (Divald Béla.)

Ültető munkások beosztása. (L—l.)

Madarak védelméről. (Szabó Kálmán.)

Gazdasági tanácsadó: Az olasz tyúk tojásai (képpel). (bl.) —
Darazsak irtása. (—h.) — Lovak itatása. — Fácántenyésztés
és a csicsóka.

Külömfélék: Üregi nyulak pusztítása foszforpéppel. — Galyak el-
lopása. — Patkányok és egerek irtása. — Sertés súlyának
kiszámítása. — A vadászvizsla. — Szörme megóvása. —
A nagyközönség és a közegészségügy. — A gazda. — Halál-
eseti segély. — Időjelzés.

A kopár-, futóhomok s vízmosásos területeken teljesített erdősíté-
lések állami segélyezése.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca: Tavaszi hajtás. (Bársony István.)

A közép- és magashegységi erdeink mesterséges felújításánál tapasztalható hibákról.

Az E. L. részére írta: *Muzsnay Géza.*

(Vége.)

Közép- és magashegységi mesterséges erdősítéseinknek aránylag csekély sikere az évi vágásterületek túlságos nagy kiterjedésén és a gyöngye csemeték alkalmazásán kívül még sok, talán kevésbé általános, de eléggé gyakran tapasztalható hibára vezethető vissza.

Ilyen a vágásterületek kitakarításával s ebből kifolyólag a felújítás foganatosításával való késedelmeskedés. Ennek a következménye a vágásterületek nagymérvű begyomosódása a beültetés előtt. Tarvágás mellett kihasznált közép- és magashegységi erdőknél — ha csak nem alkalmazunk mezőgazdasági köztes használatot — a mesterséges fölújításnak sohasem volna szabad az épületfatermelés évét követő második év tavaszán túl késnie. A gyomok rendszerint ebben az évben még nem igen jelentkeznek s a következő évben is csak alárendelt mennyiségben lépnek föl, kiültetett csemetéink tehát két éven át nőhetnek a nélkül, hogy a gyomok ártalmukra lennének. Ha eléggé erőteljes csemetéket ültetünk, ezek akkorra, a mikor a gyomok elhatalmasodtak, már olyan magasságot érhetnek el, hogy az elnyomatás

veszélyétől többé nem igen kell féltünk őket. Bármekkora legyen is a fű, málna, szeder vagy az epilobium, nem feküdhetik rá annyira a két év alatt 30—40 cm. magasságot értelt csemetékre, hogy azoknak legalább a csúcsuk szabadon ne maradjon. Ez pedig teljesen elégséges ahhoz, hogy a csemeték sorsa biztosítva legyen.

Természetesen még jobb, ha a mesterséges felújítást mindjárt a tarolást (az épületi fa termelését) követő első évben végezhetjük. Így még inkább előnyben leszünk a gyomokkal szemben. Egyik túróczmegyei magánuradalomban sok száz holdra menő, kitűnően sikerült mesterséges felújítást láttam, a melynél a szép siker első sorban annak köszönhető, hogy a kihasználást a vágásterületeken egy év alatt befejezik s a szépen kitakarított területet már a következő év tavaszán beültetik.

Tökéletlenné teszi a felújítás sikerét sok esetben a vágásterületek kitakarításának meg nem felelő volta is. A hol a kihasználás nem eléggé belterjes s főleg a hol a tűzifát nem lehet értékesíteni, a visszamaradó csúcsok, galyak, törzsrészek sorokba vagy halmokba rakva, túlságos nagy helyet foglalnak el, ennek következtében az ültetés nem történhetik eléggé sűrűn s a fiatalosban hézagok maradnak. Nem helyes szerintem az ilyen esetekben idegenkedni a vágásokban visszamaradt hulladékfának vagy legalább a hulladékfa egy részének a fölétésétől. Úgy lehet intézni az égetést, hogy a talaj humusztakarója minél kisebb területen pusztuljon el. Báden nagyhercegségben pl. az ott rendkívül szép sikerrel alkalmazott fokozatos felújító vágásmód mellett kihasznált vágásterületeken sem riadnak vissza a galyak elégetésétől, a mit a favágók egyéb munkájuk közben nyáron át is végeznek.*

Magának az erdősítési munkának a foganatosításánál

* A hulladéknak már a vágás kitermelésénél való egyenletes szétosztása az egész területen nézetünk szerint mégis csak előnyösebb, mint az elégetés, a melynek a legtöbb esetben igen károsak a következményei.

E. L. Szerk.

Helyénvaló lehet a hulladéknak az egész vágásterületen való egyenletes szétterjesztése is, de csak abban az esetben, ha a kihasználás belterjesen történt s a vágásban csak a vékonyabb ágak és galyak maradtak vissza, melyek nem akadályozzák sem a megfelelő sűrű hálózatban való ültetést, sem pedig a járás-kelest.

Szerző.

is történnek hibák. Ilyen hiba az, ha nem gondoskodunk arról, hogy a csemeték gyökerei a csemetekertből való kiemeléstől az ültetésig állandóan kellő nedvességben legyenek s hajszályökereik el ne száradjanak. Ilyen a nem eléggé mély ültető gödrök készítése, a csemetéknek a földben nem megfelelő módon való elhelyezése stb.* Az effajta hibák legtöbbször részint felületességéből, részint a munkásokra való kellő felügyelet hiányából származnak. Nem éppen ritka eset nálunk, hogy az ültetésnél a felvigyázó személyzet egy tagjára 40—50 munkás jut. Ennek nem volna szabad előfordulnia. Ha az altiszti személyzet nem elegendő arra, hogy az erdő-sítendő terület nagysága s az ültetési időszak rövidege miatt egyszerre nagyobb tömegben alkalmazandó munkásokra jól felügyelni képes legyen, tanítsunk be erre a szerepre az értelmesebb munkások közül néhányat, a kik esetleg évről-évre mint munkafelvigyázók tehetnek jó szolgálatot.

A csekély siker sok esetben annak is tulajdonítható, hogy a csemetéket a kiültetés után nem gondozzuk kellően. Különösen áll ez az olyan esetekre, a mikor az ültetésnél gyöngye csemetéket alkalmaztunk. Sok ilyen erdősítésünk megy tönkre csak azért, mert félünk a fű, a gyomok és a gyomfák ellen való védekezéssel járó nagy költségektől. Igaz, hogy ezek a költségek sokszor tetemesek. De a legtöbbször azért oly tetemesek, mert a felszabadítási munkákat helytelenül végezzük. Nem azt nézzük, hol van a felszabadításra váró csemete, hanem kivágjuk az összes gyomfákat s kiirtani igyekszünk egyszerre minden gyomot az egész területről, onnan is, a hol csemete nincsen. Természetes, hogy ily módon

* Lásd erre nézve az «Az Erdő» mult évi 6. számában a «Hogyan ültessünk» cz. cikket. Szerk.

végrehajtva, a tisztítás háromszor-négyszer annyiba kerül, mintha csakis arra szorítkozunk, a mi a csemeték érdekében okvetlenül szükséges.

Az elhatalmasodott fű, málna, szeder, epilobium ellen való küzdelmünkben nagykiterjedésű fenyőfiatalsoknál jó segítségünkre lehet a szarvasmarhával, avagy juhokkal való mérsékelt legeltetés is. Nincs szükségünk erre, ha erőteljes, jól fejlett csemetéket ültetünk; ha azonban már elköveltük azt a hibát, hogy gyöngye csemetéket alkalmaztunk az ültetésnél, nem szabad félünk tőle, mint olyan orvosszertől, a melyhez végső esetben még folyamodhatunk. De ennek a legeltetésnek valóban «erdőápolási művelet»-nek kell lennie, nem pedig olyan «mellékhaszonvétel»-nek, a melytől a csemeték felszabadítása mellett még jelentékeny pénzjövedelmet is várunk. Szigorúan alkalmazkodnunk kell azokhoz az óvórendszabályokhoz, a melyeknek megtartása mellett tapasztalatom szerint is elkerülhető minden számbavehető kár. Így nem szabad legeltetni tavasszal az alatt, a míg a csemeték hajtásai nagyon zsengék; kerülni kell a legeltetést esős időben, a mikor a talaj nagyon fel van ázva; nem szabad megengedni, hogy a legelő állatok a fiatalosban heverjenek; mellőzendő a szarvasmarhával való legeltetés a nagyon meredek helyeken; gondoskodni kell arról, hogy a legelő állatok az egész területet pásztáránt egyenletesen járják be s ne tartózkodjanak egy helyen túlságos sokáig; mihelyt azt észre vesszük, hogy a legelő állatok lényegesebb kárt okoznak, azonnal szüntessük be a legeltetést stb.

Tovább kutatva az okokat, a melyek erdősítéseinknél a siker elégtelenségét előidézik, más természetű hibákat is találunk. A kinestárnál például sok esetben származik hiba a csemetekészlet helytelen fölveteléséből is. Az erdőörök a kiültethető csemetekészlet mennyiségének a

TÁRCZA.

Tavaszi hajtás.

Irta: Bársony István.

Olyan szélsőnd van, hogy egyetlen fűszál se libben.

A pitypang bóbítái az erdő ligetes részén duzzadtan mosolyognak a napra, mely a sugaraival csiklandozza őket. A sárga bóbíták ragyognak, mint a csillagok. Hajnalban esett s a gyöngyös esőcsepp millióit még nem tudta felesókolni rólok a tavasz langyos napja.

A mező szélén mindenütt buján nyit a pitypang. A ki így nézi messziről: aranyfoltokat lát, melyeken gyémántpor tündöklök. De kint, a smaragdsíkon egyetlen egy sincs ebből az aranypénzből. A mint az erdőből kijutok a csöndes lapálya: megértem az okát, hogy mért nincs odakint más, csak buja zöld. Vizben áll a mező; úszik ott minden fűszál. Lépésem alatt hús tocsogóból csap fel a föccsenő víz. Ez nem arra való hely most, hogy árvízről féltő virág nyiljék rajta.

A mező zöld lapján furesa elevenség köti le egy percze a kíváncsiságomat. Fekete pontok mozognak ott

restül. Vetési varjak, a melyek ügyetlenül tötyögnek; néha egy lendülettel arrább szállnak, úgy kerülök a fűrdőt. Egyikök nagy berzenkedéssel tánczolja körül a mellette levőt s izgatottságában korgó-morgó makogó hangot hallat. Arra a többi érdeklődést mutat. A berzenkedő gyászvitéz egy pár nélkül maradt him, a mely a más felesége után bomlik s most annak udvarol. Varjunét felváltotta az ura a fészekülésben, így került veszedelmebe a fekete menyecske, minthogy a hoppon maradt Roburok egyike bolond módon teszi neki a szépet. A varju-asszonyság azt se tudja, hova lépjen, hogy kitérjen a tolakodó elől. Szinte ijedten nézi a tollát borzoltató idegen alakot, a melynek a vakmerősége méltatlankodó kárográsra ösztönzi a többit.

Kíváncsian lesném a fejleményeket, de nem szabad ácsorognom. A hajtók az erdő tulsó részén már előre mentek s mindjárt kezdök a hajtást. Akkorra a helyemen kell lennem. Ezt a helyet magam választottam. Hogy idejére eljussak a sűrű vágás szélére, sietnem kell.

A kit oda várok, ugyanesak óvatos, ravasz ficzkó. A vörös gazember sok kárt tesz a keservesen fenntartott fáczánosban. Most már javában ülnek a fáczán-

megállapításánál számításba veszik a sűrű állásban levő összes csemetéket, tehát azokat is, a melyeket az ültetés előtt ki kellene selejtezni. Nem éppen ritka eset, hogy az erdőgondnok az erdőőr által ekkép fölvetett csemetemennyiséget véve alapul, az erdőmívelési tervben jóval nagyobb terület beültetését irányozza elő, mint a mennyire elegendő volna a kiültetésre valóban alkalmas csemetemennyiség s a kivitelnél azután megelégszik a silányabb csemetékkal is, mintsem hogy nagy legyen a különbség a tényleg erdősített és az előirányzott terület között.

Sokat tudhatunk be annak is, hogy a helyes erdőmívelési szabályok és az ezekkel kapcsolatos fogalmak nálunk még nem mentek át eléggé a köztudatba. Hányszor találkozunk helytelen felfogással csak abban a tekintetben is, hogy milyen a szép, erőteljes csemete? Akárhányan elismerik, sőt hangoztatják az erőteljes csemeték ültetésének a szükségességét s ha megnézzük csemetekertjeiket, kefesűrűségű csemetesorokat találunk bennük. Nem is szólok erdőreinkről, a kiknek nagyobb része meg éppen nincsen tisztában a jó csemete fogalmával. Jellemző példa erre az az erdőőr, a ki, a mikor csemetekertjében megfordulva, kérdeztem tőle, hogy egy egy méter hosszú sorban hány darab hároméves luczfenyőcsemetéje van, büszkén válaszolta: «Van kérem háromszáz is!»

Nem egy szakembert félrevezet az a körülmény, hogy nagyon sekély talajon a kisebb csemete biztosabban fogamzik meg, mint a nagy csemete. Igen ám, de a «kis» csemetét, a mely alatt én kisebb, de egyébként aránylag jól fejlett gyökérzetű csemetét értek, nem szabad összetéveszteni a sűrű állásban elnyomva nőtt, ezérnavékonyágú, silány csemetékkal. És a most említett-körülményből kiindulva, nem szabad olyan általá-

nos szabályt felállítani, a melyet egy egyébként nagyon ügybuzgó erdőgondnok által az erdőőrök számára kiadott erdőmívelési utasításban olvastam: «Sekély talajra kis csemeték ültetendők, mélyebb talajra ellenben nagyobb csemeték is ültethetők.»

Ebben az irányban nézetem szerint úgy érhetünk el eredményt a leggyorsabban, ha meggyőző példákkal s kísérletekkel teszszük szemlélhetővé a helyességét annak a rendszernek, azoknak az eljárásoknak, a melyeket a gyakorlatba átvinni akarunk. Szemben azokkal pl., a kiket oly nehezen lehet rávinni arra, hogy ollózzák csemetéiket, mennyivel többet ér a szigorú rendeletknél, ha néhány csemeteágyban végzett összehasonlító kísérlet eredményével bizonyítjuk be előttük az ollózás nagy előnyeit! És ha ezt még egy másik összehasonlító kísérlettel egészítjük ki olyképen, hogy valamely vágásterületen két, egymással szomszédos egyenlő fekvésű és talaju területrészt közül az egyiket ollózás útján nevelt erőteljes, a másikat pedig sűrű állásban nőtt gyenge csemetékkal ültetjük be: látva a nagy különbséget az eredményben, lehetetlen, hogy ne ériék meg az ollózástól idegenkedőben az az elhatározás, hogy jövőben minden erejével igyekezni fog ilyen erőteljes csemetéket nevelni.

A kincstári erdőknél sok helyen kedvezőtlen kihatással van a felújítások sikerére az erdőgondnok személyének minduntalan való változása is. Az emberi természetben rejlik, hogy sokkal nagyobb kedvvel végzi az olyan munkát, a melynél reménye van az eredményt is látni, mint azt, a melynél erre nincs kilátása. Így nagyobb kedvvel, nagyobb szeretettel s ebből folyólag nagyobb sikerrel is foglalkozik az erdő felújításával s általában az erdőmívelési teendőkkal az az erdőgondnok, a ki arra számít, hogy évtizedeket fog ugyanabban

tyúk, s a földön meglapulva, fészkökhöz tapadva, még könnyebben válnak a róka prédájává.

Ennek a hóhérfajzatnak szól a mai látogatás.

*

Megállok a hallgatag vágás szélén, egy vén fa dereka mögött s élvezem a felséges erdei magányt, addig is, a mig másra kell gondolnom.

A tavasz felöltöztette már a bokrokat, s a messze útról szállingó vándorok megint hazát találtak bennök. A nap idetűz a vén fa derekára, s a hogy arczomat ismeri, érzem, hogy pirosodom tőle.

A fához egy alacsony bokor galya simul, s nagy nyujtózodással kereskedik fel hozzám. A galy csücskén egy vörös petty mozog a selymes levélkéik közt. Fáradhatatlanul futkos le-fel, fel-le, egy bakarasnyi vonalon, a mit sétahelyül foglalt le magának. Egy Katicza-bogár az, egy boldog kis kalandor, a ki tökéletesen beéri azszal, hogy *ma* jól folyik a dolga. A holnap gondjával majd holnap törődik.

Hangok keletkeznek körülöttem. Az erdő hangjai, a melyek néha teljesen elnémulnak, hogy kis vártatva

félénken, aztán mind bátrabban újra kezdjek a jeladásokat. Sok az örvös galamb. A nagy erdő felől minden-ünnen hallani mámoros szerelmi dalát; azt a félig ujjongó, félig panaszkodó bugást, a miben hívás, epedés, vallomás, ígélet, követelés és könyörgés van. Alighogy elhallgat az egyik, máris rákezd a másik. Felelgetnek egymásnak, folytonosan. Hol ez, hol amaz kap szárnyra, hogy egy könnyed légi fordulattal ereszkedjék le megint a párja mellé.

Ha nem látom is, megösmérem vitorlás suhogásáról a nagy örvöst, a mint átvált fölöttem. Milyen más az, mint a kék galamb csattogása! Egy éppen fölöttem szállt a fa tetejére, ott zendítette rá nyögdecslő szerelmi vallomását. Odafordítottam a tekintetemet; nyomban észrevettem s bugását félbenhagyva sietett valamerre, a hol biztosabb volt számára a magány.

A sűrű vágásból, jó messzire tőlem, egy fáczánkakas szállt ki, s élesen kakasolva suhant keresztül az erdő bozótján. Azt már a hajtók verheték fel, a kik minél kevesebb zajjal közeledtek onnan.

Iszen most vadászunk!... s én a Katicza-bogarat, meg az örvösöket lesem...

*

a kerületben tölteni, mint az, a ki a megélhetési viszonyok által kényszerítve, vagy a gyermekei neveltetésével járó nehézségek miatt, avagy egyéb okokból folyton azzal a gondolattal foglalkozik, hogy miképen juthatna jelenlegi állomásáról valahova a központba, illetőleg neki megfelelőbb más helyre s a ki éppen ezért már előre lemond arról, hogy gyönyörködjék egykor a zöldelő fiatalosokban, a melyeket az általa letarolt vágásterületeken nevelt.

Pedig manapság az utóbbi eset gyakoribb és mind ritkábban-ritkábban találkozunk olyan kincstári erdőgondnokkal, a ki 25—30 év óta van ugyanazon a helyen s láthatja, mint nőnek fákká a csemeték, a melyeket maga ültetett.

Ugy hiszem, alig létezik még életpálya, a melyen a sikeres működéshez annyi ideáлизmusra volna szükség, mint az erdészethél, a hol ki-ki csak hosszú idő után láthatja tevékenységének némi eredményét s alig fordulhat elő, hogy valaki ki is használhassa az erdőt, a melyet maga telepített. Ez az ideáлизmus pedig karöltve jár az erdő szeretetével. Minden lehetőt el kell tehát követni, hogy az erdőtisztben, főleg a kezelő erdőtisztben fokozódjék az erdő szeretete. Erős rugója ez az erdész tevékenységének s azt a hatalmas erőt, a mely e rugóban, az erdő szeretetében, az erdőért való lelkesedésben rejlik, vétek ki nem használni az erdőgazdaság javára.

A szeretet a kezelésére bízott erdő iránt az erdészben sokkal nagyobb mértékben fejlődik ki akkor, ha hosszú ideig teljesít szolgálatot ugyanazon a helyen. Ha tehát olyan helyzetet teremtünk a kezelő erdőgondnokok számára, hogy azok még a legfélreesőbb helyeken is megelégedettek legyenek s szívesen barátkozzanak meg azzal a gondolattal, hogy esetleg egész életüket egy helyen

kell tölteniök, ezzel csak az erdő szeretetét s közvetve az erdőgazdaságnak a javát mozdítjuk elő.

*

Ezekben kívántam feltárni azokat a lényegesebb hibákat, a melyek nálunk a magas- és középhegységi erdők mesterséges felújításánál tapasztalhatók. Jól tudom s teljes készséggel ismerem el, hogy számos olyan közép- és magashegységi erdőgazdaság van hazánkban, a melyre a jelen cikkemben foglaltak nem illenek. De, valljuk meg őszintén, jóval nagyobb a száma azoknak az erdőgazdaságoknak, a melyek a felsorolt hibáktól nem mentesek. Ennek a tudatában minden lehetőt kövessünk el, hogy ezek a hibák mielőbb megszűnjenek, mert ha ezt elérnünk sikerül, ezáltal is nagy lépéssel jut előre hazánk erdőgazdasága a fejlődés útján.

A rezgőnyárfa (*Populus tremula* L.) védelme.

Alig egy évtizede, hogy fiatalosainkban e fanemnek háborút üzentünk. Tűzzel-vassal pusztítottuk, lehajtottuk, derékon törtük, mellmagasságban bevágtuk, csak hogy minél hamarább pusztuljon; és minél jobban csönkítettük, annál jobban, annál erősebben hajtott a gyökérből, a míg a gyakorlat reá nem vezetett, hogy ha a rezgőnyárt egy méter magasságban 30 cm. szélességben kérgétől és képzőrétegétől megfosztjuk, kiszárad a nélkül, hogy a gyökérből kisarjadzana és a mikor már erre a tapasztalatra jutottunk, akkor vettük észre, hogy rosszul cselekedtünk, mert a nyárfa hasznos fa, melyet a legutóbbi időben papir- és gyufagyártáshoz keresve keresnek és miután azt a gyárak elegendő mennyiségben belföldön nem képesek beszerezni, külföldről, nagyobb-részt Oroszországból hozzák be.

De mikor nem bírom ezt a vadászatot nagyon komolyan venni. Ördög lesz itt, nem róka! Több esze van a vörös hunczutnak, semhogy el ne csuszszék a nagy gazos között, ha mindjárt ott tanyáznék is a langy verőfényben. (Azt a «hámozatlan» őzbakot meg hadd ijesztgessék meg, a kik reszketve lesik. Nekem biz Isten nem kell.)

Egy vörös vércse kovályog előttem, czirpegve, azt kísérem a tekintetemmel, s kilesni próbálom, melyik fán van a fészke. Valahova többször is lecsap s úgy riadozik fel újra, mintha elkergetnék onnan. Ott ül a párja, annak tetszeleg ezzel a repülő gyakorlattal, a melyben gyakran valósággal bibiczszerű csapongás van.

Most nagyot dobbant a levegőben, mintha meghök-kent volna. «Valakit» talált magával szemközt, a mint lefelé lódult. Egy mérges karvalyt, vagy mit... Dehogy is azt! A karvaly nem ijedt volna úgy meg, mint az az ártatlan «valaki». Pedig csakugyan olyanforma, mintha a vérengzők közül volna. Tulajdonképen egy árva kakuk, a mely oroszlánbörben csalja a világot. Hasonlít a veszedelmes ragadozó madárhoz, pedig se éles karma, se csorra, csak csőre. Még a vércse elől is lelkendezve tér

ki s eltűnik a sűrű bozótban. De nemsokára maga árulja el kakukolásával, hol szállott meg ideiglenesen.

A nagy erdőben pintyőke csattog; a vágásban bús pirók sipol. Egy szürke légykapó, abban a hitben, hogy senki se látja, bukfenczeteket vet a levegőben, úgy kerget minden legyet, a mely előtte elvillan; azután visszaül a bokra tetejére s tovább leskelődik.

*

Ohó!... valami jön. Egy nyul baktat ki a gazosból s megül a gyepes erdei ösvényen. Hátra neszel, arra, a merről a hajtók közelednek.

A szegény tapsifüles siralmasan rongyos. Derekaról s lábáról le van tépdese az amúgy is vedlő köntös. Ime egy agyonostromolt nyulné, a kit a nekivadult gavallérok szerelmi dühökben jól megtépáztak és elpüfölték. Így szokás nyuléknál. Mert a bitang nyul-Don Juánnak a jóból sosem elég, s a melyik dáma a «sok, a mi sok» ezimén lázadni mer: az a szépelgő szerelmes helyett a zsarnok kéjenczet ismeri meg. Ezt is nyilván ilyen sors érte. Minden mozdulatán látni a bágyadtságot. A hogy elbaktat a szálerdő felé, lesír róla a sorsával való elégedetlenség.

Ezen okulva, adta ki a földművelési kormányunk rendelkezését, hogy a nyárfát védelmezni, kimélni és 30—40 éves koráig tenyészteni kell. A gazdasági tervekben előírandó és értékesítéséről gondoskodni kell, mert ezen korban fája legegészségesebb és legalkalmasabb.

A nyárfának irtását e rendelkezés csakis a tölgy- és fenyőfélék stb. oly fiatalosokban engedi meg, a hol nálánál nemesebb fanemek nevelése czéloztatik és mindannyiszor, a hányszor a fiatalos felszabadítása czéljából a beavatkozás szükséges, a nyárfa tisztítógásképen kivágandó; de ilyenkor nemcsak a nyár, hanem más kevésbé értékes, sőt a tiszta tölgyesekben első sorban a sarjak és csúcsszáradt egyedek is kivágandók.

E bölcs intézkedést kötelességünknek tartjuk e lapok olvasóinak annál is inkább tudtára hozni, mert a nyárfát sok helyütt még mindig gyomfának tekintik, pedig jól értékesíthető fáján kívül még ama becses tulajdonsággal is bír, hogy egész lombzatának védelme alatt a jegenyefenyő s más árnyékot szerető fanemek értékes faállománynyá fognak felnőni. (Divald Béla.)

Ültető munkások beosztása.

Hogy csemete-ültetéseink feltétlenül sikeresek legyenek, egy-egy felügyelő vezetése alá 15—20 munkásnál többet ne osszunk be. Évről-évre rendszerint ugyanazokat a munkásokat szoktuk felfogadni; az ügyes, gondos erdőőr a legtöbb esetben minden munkását ismeri s ez igen fontos körülmény, mert, hogy ültető munkánk eredményes legyen, a leghelyesebben úgy járunk el, hogy minden munkáscsoportból az engedelmeseket és lelkiismeretesen szorgalmasakat a sor egyik felére, a rossz-

szabb munkásokat együvé a sor másik felére állítjuk. A jobb munkásokat csak időnként figyeli meg a felügyelő, de a rosszaknak folyton a háta mögött állva, azokat tanítja s jobb munkára serkenti. (L—l.)

Madarak védelméről.

Irta: Szabó Kálmán.

A tavasz küszöbén, úgy vélem, nem lesz felesleges, ha az erdő őrzésével megbizottakat hivatalos teendőik mellett a hasznos madarak védelmezésére is felhívjuk.

Tudvalevő dolog, hogy a rovarok nagy károkat okoznak erdeinkben és gyümölcsöseinkben; különösen az utóbbi pár év alatt, a kedvező időjárás mellett ezek annyira elszaporodtak, hogy alig vagyunk már képesek károsításaikat megakadályozni. Mivel az ember egyedül nem tud kellően védekezni ellenük, így más segítők után kell néznie és ezt a segítséget feltalálja az ingyen munkásokban, a madarakban.

A hasznos madarak védelmezésével azok szaporodását és így a káros rovarok számának apasztását érjük el, mert éneklő madaraink rovarral táplálkozván, azokat pusztítják. Elképzelhetjük, hogy mily sok rovar kell egy madár táplálkozásához, különösen a fiókák felneveléséhez, midőn az anyamadarak úgyszólván szünet nélkül, reggeltől estig hordják folyton éhes fiaiknak az eleséget. Egyik természettudós még azt is kiszámította, hogy egy kékezikre hat és félmillió férget pusztít el évenként. Bebizonyított tény tehát, hogy madaraink védelmezésével kiszámíthatatlan hasznot hajtunk önmagunknak.

A védelmezést első sorban a szabadban sokat járók eszközölhetik leginkább, tehát bátran állíthatjuk, hogy

Egy darabig utána nézek, s a mint megint a sűrű vágás felé fordul a szemem: Uramfia! nem ott villan el lőtávolon kívül a beste-lelke, a vörös kötnivaló?!

Hogy sunyít! hogy surran! Mintha lába se volna, csak a hasán csuszne. Tapasztalt vén betyár. Addig maradt fedezve, a míg csak lehetett s most is mindössze egy pár másodperczig mutatta magát nyiltabb helyen, a míg az átellenes sűrűbe be nem ugorhatott. Meg is teszi: volt, nincs.

Ejnye-ejnye, töprengek magamban, hogy csak vagy harmincz-negyven lépéssel lett volna errébb; hm, hm! Milyen gyanus lármát csapnak a szajkók! Utoljára még kisül, hogy jön a másik róka, talán közelebb, mint az első.

Hátha! villant fel bennem a reménykedés. Az ördög nem alszik. Ez a nagy szajkó-lárma okvetetlenül jelent valamit.

A mint így tanakodom, csakugyan kiszökik a vágás bokrai közül valaki. Mi több: ketten vannak. Egy deli őzbak, meg egy vemhes suta. A bak most nem törődik a várandós nénivel; látnivaló, hogy csak véletlenül ke-

rült össze vele. De milyen szerencsés ez a találkozás! A suta tudniillik éppen közénk ugrott; elfödte a bakot. Lőni lehetetlen.

Igy várnak, ácsorognak néhány pillanatig, azután egyszerre indulnak meg arra, a hol nyugodtabb az erdő. A suta egyre fedi a bakot. Lőni mindvégig lehetetlen.

Mint libbenő árnyék úgy tűnek el a szálerdőben, mialatt magam lefőzve horgasztom le a fejemet erre a bolond manóverre. Még látom a bakot, a mely most hátramarad s hófehér tükrével fordul felém. De már csak golyó érhetné el.

A szajkók elhallgatnak. Csak a szarkák csörgése hallik, a mint fészokról riadtan szálldosnak el, minthogy a fa derekát meg-megütik a hajtók. A hosszúfarkú tolvaj-nép minduntalan belerecesg az örvös galambok bugásába.

Még egy percz s a bozót közül kibukkan egy hajtó boglyas feje.

Vége a mulatságnak.

az erdőőrök azok, a kik a madárvédelem terén a legtöbb eredményt érhetik el, ha meggátolják hasznos madarainknak a pusztítását.

A madarak pusztítását leggyakrabban a fészekrablással követik el az emberek, kik között legveszedelmesebbek a pásztorok. Ezek az erdőt bebarangolva, unalomból, az emberiséggel veleszületett kíváncsiságból és a vérengzésben örömet találó hajlamukból kifolyólag minden bokrot, fát megfigyelnek, s jaj annak a fészeknek, a melyben tojás, vagy kis madár van. A sűrűben rejlő fiókákkal telt fészket föltalálni nem nehéz, mivel az anyamadár az idegen közeledtére lármát csap, de elárulják hollétüket a folyton sípogó kis madarak is, különösen ha anyjuk az eleséget hozza, melyet nagy lármával fogadnak.

Tehát ott, a hol az erdőben a nyári legeltetés bérbé van adva, vagy meg van engedve, kettős éberséggel kell a pásztorokat figyelemmel kíséreni, és ha azok valamelyike gyanút keltene, nem kell a fáradságot kimélni, hanem bele kell nézni tarisznyájukba.

Az erdőrendezésnél töltött időm alatt magam is több feketerigó-fiókat szedtem ki a pásztorfiúk tarisznyájából.

Tavaszi idején az erdő körül ólalkodó fiúkra szintén ügyelni kell, mivel legtöbb fészek az erdő szélét övező cserjékben, továbbá a falu szélén, határvonalak mentén húzódó galagonya- és kökénybokrokban van.

Ez a kis éberség nem okoz különös fáradságot az erdőőrnek, mert ezt hivatalos körútja alkalmával teljesítheti s ez által nagyon sok madárnak megmentheti életét és óriási hasznot hajt nemcsak önmagának, de embertársainak is, mert azt mondja egyik költőnk:

•Erdő, kert fakadó
Rügyeit megóvja;
Pusztul, a hol a madár jár
A fának hernyója.»

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hrebly Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Az olasz tyúk tojásai. Lapunkban már ismetettük az olasz tyúkok sok jó tulajdonságát és bemutattuk a fehér és a sárga olasz tyúkokat, lapunk ez évi 5-ik számában képekben is.

Akkor különösen az olasz tyúkok bő tojóképességét dicsértük s azt ajánlottuk, hogy a mostani már meglehetősen egyenlővé tett s testben megnagyobbított házi-tyúkjainkra, a tojóképesség fokozása czéljából, alkalmazzunk olasz tyúk vért.

Lehet azt kétféleképen alkalmazni. Vagy úgy, hogy olasz kakasokat eresztünk magyar tyúkjaink közé, vagy úgy, hogy olasz tyúkokhoz magyar kakasokat adunk.

Természetes, hogy a keresztezési eredmény azután az alkalmazás módja szerint más és más lesz. Első esetben a magyar tyúkok ivadécai inkább magyar jellegűek maradnak, míg utóbbi esetben az ivadékok inkább az olasz fajtára fognak ütni, de a tojásbőség így hamarabb éretik el.

Legideálisabb volna az, ha az ily párhuzamos keresztezésű ivadékokat azután egymásba lehetne olvasztani, mert ezzel elérnők azt, hogy egy elég nagytestű, húsos és igen bőtojó fajtát kapnánk.

Az olasz tyúkok érdekében írt közleményünkre *Odersky* Lajos (Sásd, Somogy vármegye) a következőket írja nekünk:

«Az olasz tyúk, mint gazdasági tyúkfajta, nagyon ajánlatos volna azon tulajdonságánál fogva, hogy igen jó és bőven tojó. Az olasz tyúk tenyésztésében az egyedüli czél majdnem csak a tojástermelés, de meg is felel derekasan ennek a czélnek, ha tojásai nem is túl nagyok.

Már 20 év óta tenyészték fehér olasz tyúkokat és erről szerzett tapasztalataimat akarom most előadni, mivel ez a fajta a legalkalmasabb olyan gazdaságokban, a hol elegendő a szabad tér. Olasz tyúkjaim tojásai nem kicsik, sőt inkább nagyok, s hozzá még vékonyhéjúak, a mi nem csekély jelentőségű. Hogy szavaim igazságát számadatokkal is bebizonyítsam, a következőket hozom föl: Deczember 29-én elővettem egy egészen friss olasz tyúktojást, azt megmértem és nyomott 8½ deká, a héja volt ½ deka, vagyis a használható rész 8 deka. Azután elővettem ugyancsak friss, közönséges magyar tyúktojást, ennek súlya volt 5¾ deka, a héja pedig ¾ deka, úgy hogy a tojás használható része csak 5 deka volt. Ezzel minden meg van mondva és egyúttal be van bizonyítva, hogy 5 db. olasz tyúktojás házihasználatra annyit ér, mint 8 db. magyar tyúktojás. Ha hozzá még tekintetbe vesszük, hogy mennyivel tojik többet egy tiszta fajta olasz tyúk, mint egy közönséges másik tyúk, akkor kétségkívül az olasz tyúk tekinthető hasznosabbnak. Ritkán kotlik, de sokat tojik. Kotlós szerepét természetesen betöltheti a keltetőgép is, de tojást még czideig mesterséges módon előállítani nem tudnak.

Hosszú idő óta fehér olasz tyúkokat tenyészték s a tenyésztethez mindig szép fejlődésű, lehetőleg nagy tyúkokat használtam és csak a legnagyobb tojásokat raktam a kotlós alá kikeltés végett. Az így nyert csirkékből mindig csak a javát tartom meg tenyésztésre.

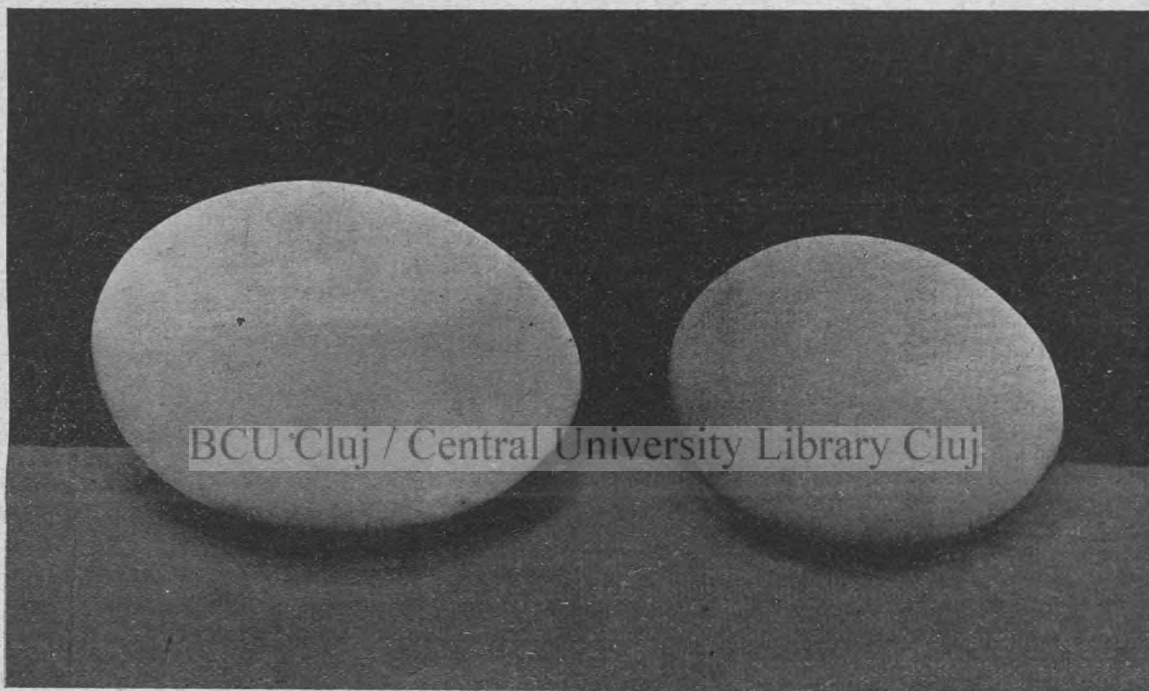
A fiatal kakasokat legalább is addig az ideig elkülönítve tartom, a míg a kis jércék közül az utolsó is el nem kezd tojni, mivel különben az időelőtti párosodás folytán a kakas fejlődésében akadályozva volna. Legalább minden 3-ik évben hozatok vérfelfrissítés végett kakasokat és így olyan tyúkokat nyerek, melyek teljesen kielégítenék. Az olasz tyúk nagyon élelmes a táplálék megkeresésében, messze elkalandoz a baromfi-udvartól, szorgalmasan kapar a földön, a szemétdombokon keresve mindig a megfelelő táplálékot, a miért nem is szívesen látott vendég a konyhakertben. Olasz tyúkjaim tavasszal, a mint a természet ébredni kezd, egész a gabonahordás idejéig az udvarban csak fél eleséget kapnak. A behordás után mindaddig, a míg a tarlón boglyázhatnak, semmit sem kapnak és ettől kezdve a fagy beálltaig megint csak a fél eleséget kapják kézből. Télen reggel adok nekik főtt krumplit, szárított és apróra tört tojáshejjal, darával vagy korpával keverve. Este kapnak szemes eleséget, a mely közé néhány napraforgómagot

keverek. Meglehetősen jól repülnek, a mi a szabadban való eleségkeresésnél nagy hasznukra van, mert ha veszély fenyegeti őket, mint a gyöngytyukok repülnek be az udvarba. A természetes táplálék, annak keresésmódja, valamint az élénk vérmérséklet az okai valószínűleg annak, hogy az olasz tyúk gyors fejlődésű és egészséges. Olasz kakasokkal eredményesen keresztezem a közönséges tyukokat és az ivadékoknál legnagyobb részt a tyukok tulajdonságai öröklődnek át; különösen beválnak mint kappanak.

Mint hogy a legtöbb olasz tyúktojás vékonyhéjú, a kis csirke a kikeltésnél könnyen töri keresztül a héjat, a csirkék minden különösebb gondozás nélkül gyorsan

ügyre veszünk, azokban tojásokat, pondrókat és lárvákat találunk. Az ilyen sejtek lekaparása és eltaposása által szintén számos darázs kifejlődését akadályozzuk meg.

Ősszel, mikor már rengeteg sok a darázs, az irtás már nem megy olyan könnyen s ilyenkor veszélyes is a darázsakkal kikezdeni, de azért akkor sem szabad pusztításukat tétlenül nézni. Egy kis jóakarattal és elővigyázattal csakhamar kiölhetünk néhány fészket. Egyszerűen állítsunk későn este a röplyuk fölé egy légyfogó üveget szappanos vízzel, ebbe aztán másnap reggel az elrepülő darázsok belemennek és ott megfulladnak. Az üveg elvétele után a lyukat és közvetlen környezetét

Olasz tyúk-tojás.

Közönséges tyúk-tojás.

fejlődnek és könnyen felnevelhetők; keltetésre nem olasz hanem közönséges tyúkot kell alkalmazni. (—bl.)

Darázsok irtása. Április végén, május elején — írja egy svájci gazdasági folyóirat — gyakran látunk épületek, bokrok, kerítések, sírkövek, stb. körül feltűnően nagy darázsokat röpködni; ezek az anyadarázsok (darázs-királynők), a melyek alkalmas helyet keresnek a peték lerakására. Ezeket a darázsokat különösen kell pusztítani, mert egy ilyennek a kiirtásával sok száz darázs keletkezését akadályozzuk meg.

Az ilyen darázs-királynők elpusztítása semmiféle veszéllyel sem jár s azt már hat éven felüli gyerekek is megtehetik, a kik lepkefogóval egy nap alatt sokat összefogdoshatnak. Ha ilyesféle lepkefogó hálóval nem rendelkezünk, akkor egyszerűen kalappal, vagy zseb-kendővel ütjük le a darázsokat a földre s ott eltapóssuk.

Gyakran látunk fák, kerítésoszlopok, távirópóznák stb. déli oldalain a földtől mintegy félméternyi magasságban kisebb sejteket, melyeket ha tüzetesebben szem-

jól széttapóssuk, vagy összedöngöljük, hogy még a költés is elpusztuljon.

Másik eljárás az, hogy a darázslyukba egy darabka égő ként dobunk, a mitől a fészekben minden elpusztul. Ezzel az eljárással a faodvakban levő darászfészket is gyorsan és biztosan kiirthatjuk, csak arra kell ügyelnünk, hogy mikor a ként a lyukba bedobtuk, azt rongygyal, vagy földdel betömjük, hogy a kengáz kiáramlását megakadályozzuk.

A földben levő lyukakba lehet vizet, vagy trágyalevet önteni, a mitől a darázsok megfulladnak.

Ha a darászfészkek olyan helyen vannak, a hova tűzzel, vagy kénnel nem közelíthetünk, pl. háztetőn, falakon, fakerítéseken stb. akkor egyszerűen a fészkek mellé felakasztunk egy darab fát, vagy papirost s azt légyfogó enyvvel bemázoljuk; a darázsok erre rárepülnek, odaragadnak s így elpusztulnak.

Földi üregekbe lehet petroléumot is önteni és fölötte egy kis tüzet rakni; a meleg és a füst mindenesetre meg fogja tenni a hatását.

Kertekben, de különösen gyümölcsösökben igen jónak bizonyult a fákra és a szőlőtőkékre cukrosvízzel, vagy mézzel kevert vízzel félig megtöltött orvosságos üvegeket felakasztani; ebbe tömegesen mennek bele a darazsak, de kijönni az üvegből nem tudván, ott megfulladnak; ezzel az egyszerű és olcsó eljárással egy nyár folyamán hihetetlen mennyiségű darazsát lehet elpusztítani.

(—h.)

Lovak itatása. A «Landwirtschaftliche Zentral Anzeiger» erről a tárgyról a következőket írja: A lovak rendszerint háromszor napjában itatják. Némelyek etetés előtt, mások etetés után vagy közben itatnak. Mindegyik eljárás megfelelő, ha már azt a ló megszokta. Az etetés előtt vagy közben való itatás nem ajánlatos, mert az emésztést megnehezíti. A nevezett folyóirat leghelyesebbnek tartja, ha a lovak a száraz takarmány vagy szecska után és a zabadagolás előtt kapnak vizet és utolag másodszer is egy keveset. Nehezen emészthető abrakfélék, pl. hüvelyes vetemények etetése esetében az itatás körül nagy elővigyázat szükséges, mert az említett anyagok gyakran veszélyessé válhatók felfúvódást idéznek elő. A mondott tápszerek etetésénél ajánlatos az etetés előtt való itatás, etetés után pedig legalább két óráig ne itassunk.

Fácántenyésztés és a csicsóka. A fácánok rendkívüli módon kedvelik a csicsókásokat, a melyekben, különösen a szárnyas ragadozók támadásaival szemben biztos védelmet találnak. A fácántenyésztőknek tehát érdekükben áll, hogy csicsókásokat létesítsenek. A csicsóka ültetése nagyon egyszerű. Csak úgy kell ültetni, mint a burgonyát, hatvanczcentiméteres sorokban. Lehet ültetni tavasszal és ősszel is. Egy katasztrális hold terület beültetésére öt-hat q. vetőgumó kell. A dér bekövetkeztéig a csicsóka szára zöld marad, de a derek után is meglehetően a szárát hagyni tavaszig.

Különfélék.

Üregi nyulak pusztítása foszforpéppel. Az üregi nyulak rendkívüli szaporaságuknál s ama sajátosság életani tulajdonságuknál fogva, hogy föld alatti üregekben tartózkodnak, egyes vidékek lakóságának valóságos csapásává lettek.

Szántóföldeken, legelőkön de különösen szőlőkben és kertekben oly rengeteg károkat okoznak, hogy a szorongatott gazdák minden áron iparkodnak irtásukat előmozdítani. A «Vadászlap» szerint Posenben, a duronowoi kir. erdőgondnokság az idén újabb módon kísérletezett az üregi nyulak pusztításával. Tudvalevő ugyanis, hogy az üregi nyulak, főleg ősz felé, nagy előszeretettel lakmároznak a répféléken, legyen az sárga-, cukor- vagy takarmányrépa. Az üregi nyulaknak ezt a gyengéjét a duronowoi erdőgondnokság oly módon aknáztta ki, hogy a kísérletül használt sárgarépakat a lefolyt télen 6—8 cm. mélyen egy e célra szerkesztett eszközzel 2—3 részben

kifúrták s a támadt nyílásba foszforpépet helyeztek el. Az üregek környékén aztán elszórták az ily módon preparált sárgarépakat. A kísérlet állítólag bevált, mert százával találtak ilyen elhullott nyulakat az üregek körül.

Galyak ellopása. Felmerült konkrét esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban kimondotta a Curia, hogy a tulajdonos részére rakásba összehordott galyak már felhasználásra előkészített fának tekintendők; a galyaknak ellopása tehát nem az erdőtvény 90. vagy más §-a alá vonható erdei kihágás, hanem a galyak (40 korona) értékére való tekintettel a Btk. 333. §-ába ütköző és a BN. 48. §-a szerint minősülő lopás vétségének alkotó elemeit foglalja magában.

Patkányok és egerek irtása. Olvasóink leírásból és talán gyakorlatból is ismerni fogják a patkányok és egerek ellen használt azt az irtásmódot, hogy liszttel kevert, finom porrá tört gipszet tesznek ki tányérra, mellette másik tányérra pedig ivóvizet. A finom porrá tört gipsz alul van a tányéron, erre vékony réteg liszt szórandó. A patkányok a liszttel együtt kevés gipszet is fognak fölvenni, ha pedig mindjárt isznak is utána, a mi valószínű, a gipsz megdagad a gyomrukban s a kártevők elpusztulnak. Egy francia recept szerint hathatós irtószer patkány ellen az is, ha jókora mogorónagyságú parafadarabokat zsírban jól kisütnek. A patkányok a «süteményt» szívesen fölveszik, mivelhogy azonban a parafa emészthetetlen és a gyomorból eltávolíthatatlan, a kártevők elpusztulnak tőle. Parafa helyett spongyát is lehet használni.

Sertés súlyának kiszámítása mérleg nélkül. Egy francia szaklap szerint a sertés súlyának kiszámítása a következő módon volna megejthető: Az állat mellének kerülete, ugyszintén a váll csúcsától a farig a test hossza szalaggal megmérendő. A mellbőség mérete először önönmagával, azután a test hosszával, végül pedig 87,5 számmal megszorozandó. Ha például a mellbőség 1,3 m., a test hossza 1,15, akkor a számítás következő leszén:

$$1,3 \times 1,3 = 1,69 \times 1,15 = 1,9435 \times 87,5.$$

A sertés súlya tehát eszerint körülbelül 170 kgr. volna. Tessék megpróbálni!

A vadászvizsla. Gyakorlati útmutató a vizslaneveléshez, tanításhoz, használathoz és gyógykezeléshez. Irta Stark Dezső urad. főerdész. III. bővített kiadás 10 képpel. Ára: 2 korona. Kapható a szerzőnél Dráva-tamási (Somogy megye).

Ennek a könyvnek a használhatóságát és szükségességet felesleges volna nagyon hangoztatnunk, mert elég bizonyíték erre nézve az, hogy a könyvecske rövid idő alatt harmadik kiadását érte el. A mű ismerteti a különféle vizslafajokat s azokat jól sikerült képekben is bemutatja. Azután részletesen tárgyalja a vizsla élelmézését, tanítását, használatát, egészségének ápolását és gyógykezelését.

Szörnye megóvása. Molyok ellen a szörmet legjobban úgy védjük meg, ha azt papirzacskókba zárjuk; ilyen zacskót bármiféle jobb ragasztóval tetszés szerinti nagyságot készíthetünk. Nagyobb szörmek, például bundák részére csomagoló papírból, esetleg nagyobb formájú ujságpapírból csinálhatunk zacskót, sőt az ujságpapír erre a célra még jobb is, mert már maga a nyomdafesték terpentintartalma is távoltartja a molyokat. Fontos körülmény az, hogy a készítendő papirzacskókat a széleken többszörösen hajtogassuk be, hogy a legkisebb lyuk is ez által elkerültesse. Ha egy szörmet alapos kiporolás és kikefélés után ily módon elteszünk, úgy nyugodtak lehetünk, hogy azt hónapok mulva is sértetlen állapotban vehetjük elő.

A nagy közönség és a közegészségügy. A közegészségügyi viszonyok felkarolása, azok istápolása mindnyájunknak emberbaráti és hazafias kötelessége. Ámde abbéli kötelességünknek csak akkor tudunk megfelelni, ha némi érdeklődést is mutatunk a közegészségügyi kérdések iránt; ha megismerjük, ha tanulmányozzuk azokat. Ennek a célnak elérésére szolgál «A Házi orvos» című közegészségügyi havi folyóirat mely immár a második évfolyamát járja és mely élvezetes és tanulságos cikkekben szinte szórakoztatva tanít. Előfizetési díja egész óvre csak 2 K. 40 fillér. A lap szerkesztősege és kiadóhivatala (Budapest, VI., Andrássy-út 27.). Mutatványszámot szívesen küldenek.

«A gazda» címen egy köz- és mezőgazdasági heti lap első számát vettük, a mely a kis- és középbirtokosok érdekeinek felkarolását vette programjába. Szerkesztőség és kiadóhivatal (Budapest, VIII., József-körút 66.). Ára egy évre 12 korona.

Haláleseti segély. Négy száz koronás haláleseti segélyt nyújtott az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélysegélypénztár néhai Tomeg Gergely volt felesketett uradalmi erdőőr özvegyének, kinek férje gróf Vay Gáborné mohorai uradalmában állván alkalmazásban, fegyvere szolgálatközben véletlenül elsült, a löveg oldalába furódott a minek következtében a balassa-gyarmati Valéria közkórházban elhunyt.

Időjelzés. A «Meteor» május hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Május hó csomópontjai 1, 5, 12, 16, 19, 20, 21, 27 és 28-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásúak az 5, 12, 16, 20 és 27-iek, hol az 5-iki enyhe, a 12 és 16-iki hűvös esős, a 20-iki meleg és a 27-iki hideg jellegűek.

Május első napjaiban az időjárás az április 29-iki hideg jellegű csomópont befolyása alatt áll s csak az 5-iki csomópontot követőleg lesz állandóbb és enyhébb. A 12 és 16-iki csomópontok ismét hűvös jelleg felé gravitálnak, de inkább hűvös esőt ígérnek, mint fagyot, mert habár 12-én a Mars, 16-án pedig a Szaturnus befolyása alatt áll légkörünk, a Hold földközélen lévén, a fagyos szentek napjain vagy ezek körül csapadékra van kilátásunk.

A 19 és 20-iki csomópontok az enyhébb jelleget segítik elő a 27-iki csomópontig, midőn újra Jupiter együttállása következik el Holdunkkal, mikor is újra erősebben lehül légkörünk, de remélhetőleg nem sülyed hőmérséklete a fagyfont alá, mert az évszak előrehaladottsága folytán Jupiter befolyása reánk már kisebb lesz. Május hava is inkább hűvös, mint meleg tavaszt hoz számunkra a mi a terményekre nem lesz kedvezőtlen.

A kopár-, futóhomok s vízmosásos területeken teljesített erdősítések állami segélyezése.

A m. kir. földmivvelésügyi miniszter úr az elmúlt évben, úgy mint a megelőző években is, azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, kik a közgazdasági érdekből beerdősítendő kopár-, futóhomok és vízmosásos területeken az 1908. évben sikerrel erdősítettek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 918 birtokos részére, mintegy 4255 k. h. kiterjedésű kopár területeken teljesített erdősítések után 118,106 K. állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ebből az összegből még az 1908. évben 251 birtokos részére, kik állami kezelésbe vett kopár területeiken, 1205.30 k. holdon, erdősítéseket létesítettek, 29,972 K. oly módon utalványoztatott ki, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtiszt részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképpen még az 1908. évben 63,145 K. államsegély utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtisztek kezéhez abból a célból, hogy ennek az államsegélynek a felhasználásával 218 kisebb birtokosnak tulajdonát képező, állami kezelés alatt álló veszélyesebb jellegű s mintegy 1487.9 k. hold kiterjedésű kopár terület a kezelő erdőtiszt közvetlen felügyelete és vezetése mellett, sürgősen s biztosabb sikerrel államköltségen beerdősíttessék.

Végül a folyó év elején 24,989 K. pénzsegély osztott ki utólagosan 449 olyan magán-birtokos között, kik az 1908. évben összesen 1562.2 k. h. kiterjedésű kopár területet önként és sikerrel beerdősítettek s kiknek az államsegély adományozása az erdősítések sikeres létesítése esetére az 1908. évben kilátásba helyeztetett.

Szerkesztői üzenetek.

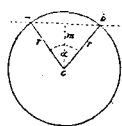
R. F. Az erdei-, fekete-, jegenye- és lúczfenyő magját elvetés előtt nem kell áztatni, mert a lúcz-, erdei- és fekete-fenyő magja az elvetés után 15—20 nap alatt amugy is csirázik. A vetésnél azonban arra kell a legfőbb figyelmet fordítani, hogy a magvakat teljesen finom, porhanyó talajba vessük el. A jegenyefenyő magjánál azt a kivételes eljárást kell alkalmazni, hogy vagy késő ősszel, de legjobb, ha kora tavasszal (februárban) vetjük el. Egyedül a vörös- és a sima fenyő magja igényel előzetes áztatást. Ezeknél a magvakat 10—14 napig langyos vízben kell áztatni s márciusban, mikor a talaj jó nedves, elvetni.

J. L. Lapunk előfizetői részére az «Álláskereslet és kínálat» rovata díjmentesen állván rendelkezésre, hirdetményét ingyen közöljük.

G. V. 1. Hogy a körszelet területét kiszámíthassuk, előbb a köre zikk területét kell ismernünk. A köre zikk területe:

$$t = \frac{r^2 \pi z}{360}; \text{ a hol } r \text{ a kör sugara (ac és bc); } \pi = 3.14;$$

α pedig a középponti szög. A jelen esetben a köre zikk az ac, bc és a körv által határolt terület. A körszelet (ab és a körv által határolt rész) terü-

letét úgy kapjuk, ha a körzikk területéből levonjuk a húr (ab) és a két sugár (ac és bc) által határolt háromszög (abc) területét. Miután a jelen példában az említett háromszög területe:

$$t = \frac{ab \cdot m}{2}; \text{ ennélfogva a körszelet területe lesz: } t = \frac{r^2 \pi \alpha}{360} - \frac{ab \cdot m}{2}.$$

2. A nyomott ív területének a kiszámítására nézve nem tudunk felvilágosítást adni, mert nem tudjuk, hogy mit ért Ön ez alatt. Egyébiránt forduljon kérdésével az ottani erdőgondnok úrhoz, ő mint kitünő matematikus meg fogja adni a kívánt felvilágosítást. Ha nyomott ív alatt esetleg az ellipszist (tojás alak) érti, úgy annak területe egyenlő a két féltengelynek és a Ludolph-féle számnak (3.14) szorzatával.

Központi altisztek... L... r. Az altisztek egyenruha átalányának folyóvá tétele iránt szükséges intézkedések a miniszterium részéről már régen megtörténtek. Kérjük az utalványozást a főerdőhivataltól.

O. M. Az 1885. évi XI. t. cz. 21. §-ának negyedik bekezdése szerint «a kik 65. évüket betöltötték, vagy pedig a köteles szolgálati időt kiszolgálták, akár saját kérelmekre, akár felettes hatóságuk kívánatára szolgálatképtelenségük külön megállapítása nélkül is nyugdíjazhatók s ez esetben végleges nyugalomba helyezendők». A törvény ezen szakaszának mikénti végrehajtására nézve kiadott 1890. évi 5710. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében «a nyugalomba helyezés egyedül azért, mert az állami tisztviselő, altiszt vagy szolga 65. évét már betöltötte, vagy a köteles szolgálati időt kitöltötte, nem rendelő el». S minthogy e rendelet folytatólag azt mondja, hogy a «nyugalomzás hivatalból csak akkor rendelő el, ha az illető alkalmazottnak munkaejeje oly mértékben csökkent, hogy a szolgálat követelményeinek eleget tenni s hivatalos kötelességeit az állam érdekében való tekintettel phisikailag vagy szellemileg teljesíteni többé nem volna képes»: önként értendőik, hogy Ön, ki 57 éves s 40 évi szolgálatát betöltötte, saját kívánsága ellenére csak ebben az esetben nyugdíjazható, ha most körülírt szolgálatképtelensége beigazolást nyert.

P. M. A magán erdőbirtokosok által szenvedett erdőkárok feljelentéséhez csatolt becslelvélnék bélyegmentességére nézve sehol sem találunk rendelkezést. Annak daczára, hogy a kérdéses erdőkár-ügyben a járási főszolgabíró hivatott itélkezni, a kir. járásbíró, melyhez a panasz nyilván tévedésből lett beadva, fel van jogosítva, a hiányos bélyeggel ellátott, vagy éppen bélyegzetlen beadványokról a szokásos leletet felvenni.

K. S. Kérdésére az erdei kihágások tárgyalásánál követendő ügyrendtartás tárgyában a m. kir. belügyminiszter úr által 35839 szám alatt kiadott szabályrendelet 9. §-ából a következőket idézzük. «Első sorban kihallgatandó panaszló (feljelentő), ezután panaszlott és csak ezek kihallgatása után hallgatandók ki a tanúk, a szakértők és hallgatandók meg a többi, netán érdekelt felek.»

Láthatja tehát, hogy a főszolgabíró teljesen ez utasítás szellemében járt el, a midőn elsőnek az erdőtisztet, mint panaszlót, másodiknak az erdőkárosítással vádolt egyént, Önt pedig, ki minden hasonló ügyben csak tanuként s nem feljelentő vagy panaszlóként szerepel, utoljára hallgatta ki.

Sz. P. Az Ön esete bizony elég súlyos, de helyzete még nem kétségbeesztő, mert a megbánás jeleit már is kimutatta. A védelmére bizott erdőben 10000 drb dongát csináltatott azzal a céllal, hogy azokat saját javára értékesíteti. Ötezer darabot már el is adott s csak akkor szólalt meg lelkiismerete, mikor a jogtalanul s bűnös uton szerzett pénz égetni kezdte tenyerét. Azóta nem tudja hova legyen, mit tegyen. Azzal a tervvel foglalkozik, hogy a pénzt felhasználja arra, hogy abból egyrészt a termelési költségeket kifizeti, másrészt pedig arra, hogy az erdőben még visszamaradt dongákat onnan «biztos» helyre elszállíttatja s ezek után megvárja a jövő esztendő, a mikor az erdőrész vágás alá kerül s a mikor alkalma lesz a lopott pénzt szabályszerűen elszámolnia.

Az Ön terve — nyíltan kimondjuk — örülség; mert, ha végrehajtja s napfényre kerül, senki sem fogja Önnek elhinni,

hogy jóhiszeműleg cselekedett. Egy módja van, hogy ügye nagyobb megrázkódítás nélkül elintéződjék s ez az őszinte teljes megbánás és önbeismerés. Fedje fel rögtön a dolgot, úgy a mint történt, erdőbirtokosának s az bizonyára méltányolni fogja nemcsak őszinteségét, de enyhítő körülményeit is, hogy «csak hitelezőinek szertelen zaklatásától akart megmenekedni», a mikor e vézetes lépésre magát reászánta.

Cz. H. A kik három évig szakadatlanul erdészeti szolgáltatásban állottak s a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter 25347/1880 sz. rendeletében felsorolt egyéb kellékeket is felmutatni képesek, az erdőőri szakvizsgát letehetik, tekintet nélkül arra, hogy végeztek-e erdőőri szakiskolát vagy sem.

B. K. Az *őszapó* latin neve: *Aegithalus caudatus* (L.), (Parus caudatus Linn.); német neve pedig: *Schwanzmeise* (Mehl-, Mohr-, Schnee-, Ried-, Moor-, Berg-, Schleier-, Spiegel-, Zägel-, Zahlmeise).

P. A. Szabadságot okvetlenül kell kérnie, mert szabadság nélkül állomáshelyét elhagynia nem szabad. Hogy hova utazik, azt be kell jelentenie, de hogy milyen ügyben, azt okvetlenül nem kell, habár sokkal helyesebb volna, ha ezt is bejelentené, mert mindenben legjobb az egyenes út és nyílt őszinteség. Abban, a mit Ön akar tenni, nincs semmi titkolni való.

B. J. 1. A kincstári erdészeti altisztek, erdőlegények és segéd-erdőőrök létszámának és szolgálati viszonyainak szabályozása tárgyában kiadott 1901. évi 9914. számú földmívelésügyi miniszteri rendeletben a főerdőőrök és famesterek fizetése egyaránt évi 900 és 1000 koronával volt megállapítva. Ebből önként következik, hogy a famesterek a főerdőőrökkel egyenrangúaknak tekintendők. Minthogy pedig újabb időben az állami költségvetésben sem főerdőőri, sem erdőőri, sem famesteri elnevezés nem szerepel, hanem csak I. oszt. és II. oszt. altisztekről van szó, ennélfogva világos, hogy a famester is az I. oszt. altisztek kategóriájába tartozik, annyival is inkább, mert mint azt nagyon jól tudja, még azok az erdőőrök is ebbe a csoportba soroztattak, a kik a fizetésrendezés előtt évi 800 K. törzsfizetést élveztek. Minthogy pedig az 1882. évi 14737. számú miniszteri rendelet a famesterektől az erdőőri minősítést nem kívánja meg, ennélfogva azok, a kik a kőműves és ácsmesteri vizsgát letették, ha erdőőri szakképzettséggel nem is bírnak, famesterekké, vagyis I. oszt. altisztekké kinevezhetők. — 2. Ön összetéveszti az előléptetést a kinevezéssel. Mint tudja, a II. oszt. altisztek jelenlegi javadalmazása évi 700, 800, 900 és 1000 K. Itt egyik fokozatból a másikba valakit soronkívül, vagy idő előtt *előléptetni* nem lehet, mert az előléptetés a mint azt jól mondta automatikusan 5 évenként történik. Ha azonban megüresedik egy I. oszt. altiszti állás, ennek betöltése *kinevezés* útján és nem automatikus előlépés folytán történik. Kinevezéseknél pedig nem egyedül a sorrend, hanem a mellett az érdemesség és alkalmazhatóság lévén a döntő, olyan egyén is kinevezhető, a kinek pl. még csak 700 K. fizetése van, vagy mint Ön mondja, a ki még alig egy éve van mint II. oszt. altiszt alkalmazásban. Nem is volna jó és helyes, ha soronkívül senkit se lehetne kinevezni, mert akkor a kiváló érdem, buzgó-ság, szorgalom és tudás megjutalmazható nem lenne. — 3. Pentelekből következik, hogy famesteri állás jelenleg is van, I. oszt. altiszt elnevezés alatt. — 4. A lakpénzek szabályozása csak az 1893. évi IV. t. cz. hatálya alá tartozó állami tisztviselőkre, altisztekre és szolgákra terjed ki. Minthogy az erdőlegények és segéd-erdőőrök nem tartoznak az említett t. cz. hatálya alá, ennélfogva reájuk a lakbér-rendezés — sajnos — nem vonatkozik.

H. L. Vadkárok ügyében elsőfokban a kir. járásbíró, másodfokban a kir. tábla s harmadfokban a kir. Curia itélkezik a vadászati jog tulajdonosának illetve bérelőjének, továbbá a károsult feleknek s végre a kir. járásbíró által kirendelt szakértők véleményének illetve becslésének meghallgatása után.

K. J. Babina. 1. Olvassa át az 1880. évi 25347. szám alatt «Utasítás az erdőőrök szakvizsgája ügyében» a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által kiadott rendeletet (az Erdészeti Zsebnaptár minden évfolyamában megvan). Ennek részletezésébe most nem bocsájtkozunk, mert ezt lapunkban ismételt

ismertettük. A b.....i erdőgondnok úr bizonyára szívesen fogja annak értelmét önnek megmagyarázni. 2. Összeadás, kivonás, szorzás, osztás. 3. Kincstár alatt az államvágyon, állam alatt pedig a magyar szent korona országaiban élő nemzet értendő.

B...F...Kf. Az ilyen munkákat rendszerint a terület arányában még pedig a terepviszonyok kedvező, vagy kedvezőtlen voltának figyelembe vétele mellett, de néha az eladási ár arányában is szokás díjazni. Minthogy sem a területet s annak jelzett viszonyait, sem az eladási árat nem ismerjük, megközelítőleg sem mondhatunk véleményt a kiérdemelt tiszteletdíj nagyságáról. Ennek kiszabásánál zsinórmértékül szolgálhat még a külső és szobabeli munkára fordított idő is.

T. D. Sárga szörme házinyulak Potschen Jakabnál Lovrin (Torontálmegye) kaphatók.

H. J. A továbbképző-tanfolyamra való felvétele iránt benyújtandó újabb kérvényéhez mellékelheti a múlt évben is használt közjegyzői okiratot, orvosi bizonyítványt azonban újat kell szereznie.

K. I. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

R. F. 1. A vadőri vizsgák az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatban Budapesten, Kolozsváron, Pozsonyban és Szombathelyen öszszel tartatnak. 2. Annak, a ki az erdőőri szakvizsgát letette, nem kell külön vadőri vizsgát is tennie, mert az erdőőri szakvizsgabizonyítvány vadőri állásra is képesít. 3. Vadőri vizsgát az tehet, a ki írni, olvasni és a négy számművelet szerint számolni tud, legalább 3 éven át szakadatlanul vadászati gyakorlati szolgálatban állott, fedhetlen magaviseletű, ép, erős, egészséges és 20-ik életévét betöltötte. A vizsgára a kir. erdőfelügyelő ad engedélyt; a vizsgadíj 10 korona. 4. Vadőri vizsgára készülni lehet: Hönig István «A vadőr» című könyvéből, kapható az Országos Magyar Vadászati Védegyletnél (Budapest, VIII., Gyöngytyúk-utca 13. sz.), vagy a földművelésügyi miniszter úr által kiadott «Vadőr» című könyvből, mely Nagel Ottó könyvkereskedőnél (Budapest, VIII., Múzeum-körút 2. sz.) 1 koronáért kapható.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

28 éves, róm. kath. vallású, erdőőri szakiskolát és földmives iskolát végzett, nőtlen, szakvizsgázott erdőőr, a ki hat évig nagyobb uradalomban volt alkalmazva s jelenleg m. kir. erdőőr, állást keres. Beszél: magyarul, németül és románul. Czíme a szerkesztőségnek meg tudható.

Egy erdészetiileg és vadászatiilag képzett, több évi gyakorlattal bíró szakember, ki jelenleg egy jól ismert nagyobb uradalomban mint erdőtiszt szolgál, fővadászi, vadászatintézői, vagy más hasonló, biztos jövőjű, önálló állást keres. Czíme a szerkesztőségnek meg tudható.

1250/1909. sz.

Pályázati hirdetmény.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett egy I. osztályú altiszti, egy II. osztályú erdőlegényi, két II. osztályú segéderdőőri és egy famesteri; előléptetés esetén egy II. osztályú altiszti, egy I. osztályú erdőlegényi, egy II. osztályú erdőlegényi, két I. osztályú segéderdőőri és két II. osztályú segéderdőőri állásra az állományyszerűi illetményekkel pályázatot hirdetnek.

Ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészeti szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy a honvédtörzs-

orvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeket f. évi május hó 31-ig a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Szászsebesen, 1909. évi április hó 14-én.

(9.)

M. kir. erdőhivatal.

A moraváni erdőhivatalnál egy erdőőri állás üresedett meg, melyre 35 évesnél nem idősebb, nős, józan, erélyes erdőőrök pályázhatnak. A tót nyelv bírása szükséges. Sajátkezüleg irt folyamodványok az uradalmi erdőhivatalnál Moravánban (Nyitra megye) nyujtandók be.

(10. III. 1.)

Ducorsák: Károly, főerdész.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Küküllő vármegyében a 114,119/908. számú földművelésügyi ministeri rendelettel jóváhagyott és 1909. év január hó 1-én életbe lépett «Erdőőrzési szervezeti szabályok»-ban rendszeresített alábbi illetményekkel ezennel pályázat hirdetnek az alábbi állásokra: a) 13 (tizenhárom) első oszt. erdőőri állásra egyenkint 720 kor. évi bér és 120 kor. évi lakáspénzzel. b) Kettő II.-od oszt. erdőőri állásra egyenkint 600 kor. évi bér és 120 kor. lakáspénzzel, azonkívül úgy az I.-ső, valamint a II.-od oszt. erdőőrök egyenkint 16 (tizenhat) ürméter házhoz szállított kemény tűzifa, vagy ennek megváltása fejében 80 (nyolcvan) kor. készpénz, és végül 3 (három) drb. szarvasmarha díjtalan legeltetés, vagy ennek megváltása fejében 32 (harminckettő) kor. készpénz illetményben részesülnek. c) 21, I.-ső oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 360 kor. évi bérrrel; d) 36, II.-od oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 240 kor. évi bérrrel; e) 18, III.-ad oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 180 kor. évi bérrrel; f) 15, IV.-ed oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 160 kor. évi bérrrel; g) 6, V.-öd oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 120 kor. évi bérrrel; h) 4, VI.-od oszt. erdőszolgai állásra egyenkint 80 kor. évi bérrrel. Ezen béreken felül az I.-ső és II.-od osztályú erdőszolgák — kik önálló őrzésekkel ellátva vannak megbízva — egyenkint 12 (tizenkettő) ürméter házhoz szállított kemény tűzifa természetben, vagy ennek megváltása fejében 60 (hatvan) kor. készpénz, és végül 2 (kettő) drb. szarvasmarha díjtalan legeltetés, vagy ennek megváltása fejében 16 (tizenhat) korona készpénz illetményben részesülnek. Az erdőőri állásokra pályázók felhivatnak, hogy: 1. szakvizsga-bizonyítvánnyal, 2. keresztlevéllel, 3. családi állapotukat igazoló erkölcsi bizonyítvánnyal, 4. esetleg eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítvánnyal, 5. ép szellemi erő és egészséges testalkatuk mellett hibátlan beszélő, látó és halló képességüket igazoló bizonyítvánnyal; az erdőszolgai állásokra pályázók pedig a fentebbi 2, 3, 4 és 5 pontokban felsorolt bizonyítványokkal felszerelt és a közigazgatási elnökséti albizottsághoz Segesvárt címzendő bélyeges kérvények legkésőbb 1909. évi május hó 10-ig a segesvári m. kir. állami erdőhivatalnál okvetlen benyújtandók. A magyar nyelven kívül a német vagy oláh nyelvnek bírást igazoló folyamodók előnyben részesülnek. A kinevezendő erdőőr, vagy erdőszolga állását a kinevezés kézbesítésétől számítandó 15 napon belül köteles elfoglalni. Amennyiben ezen állásokra jelenleg is alkalmazásban álló egyének pályáznak azoknak csak a kérvényt kell beadni.

Segesvárt, 1909. évi április hó 17-én.

(11.)

M. kir. állami erdőhivatal.

Sétaffy Gyula Kutti-i (Nyitramegye) Kenneléből ideális szép telivér vizslakölykök, valamint teljesen ferm vizslák olesón kaphatók. Idomításba is fogadok vizslákat.

(6. XII. 3.)

Uhu

(2.—7.)

baglyot veszek és cserélek vizslakölykökkel, vagy foxterrierrel. Drávatamási, (Somogy m.) Stark főerdész.

Fehér Orpington keltető tyúktojás, valódi tiszta faj, garantálva, darabja 27 fillér. Kapható Lőrincz István m. kir. főerdőőrnél, Erdőbadony, Zólyom megye.

(3.VI. 5.)

Pályázati hirdetés.

Főméltóságú Herezeg Odescalchi Géza úr krasznaí uradalmában, három erdőőri állás betöltendő.

Évi javadalmazás: 400 korona készpénz, havi utólagos részletekben; egy téli és egy nyári egyenruha, szabad lakás, 2 hold szántóföld és 4 hold rét, 4 drb. szarvasmarhának nyári legelő. Száraz fekfű házhoz szállítva. Kártékony vad után rendszeresített lödij. Erdő-
kárk után 1/4 rész.

Pályázhatnak 35 évnél nem idősebb, ép, erős testalkattal, a kik magyar nyelvet szóban és írásban, tót nyelvet szóban bírják. Sajátkezüleg irt kérvények bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, alulírottához mielőbb benyújtandók.

Kraszna, 1909. évi márczius hó 5-én.

U. p. Koskócz (Zemplén m.)

Dworzak Lajos
urad. erdész.

(5. VI. 4.)

25756 1908.-sz.

Árverési hirdetmény.

Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó s alant részletezett vadászterületeknek és ezek tartozékát képező halászati jogoknak az 1909. évi április hó 1-től, 1924. évi márczius hó 31-ig terjedő tizenöt (15) évi bértartammal leendő bérbeadása érdekében a nevezett főerdőhivatalnál folyó évi május hó 5-én d. e. 10 órakor írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Erdő-gondnok-ság	Törzskönyv száma	A vadászterület elnevezése	kiterjedése k. hold	Évi haszonbér mint kikiáltási ár az			Bánatpénz	Vadállomány
				1909. IV/1-401	1914. II/31-ig	1919. IV/1-401		
				1914. II/31-ig	1919. IV/1-401	1924. III/31-ig		
				terjedő				
				I-ső	II-ik	III-ik	K	
				időszakra Kor.			K	
Ókemence, Bercsényifalva	VI	Ókemence-Szénás- telki erdőségek	15776.7	3000	4000	5000	500	
Ókemence, Turjaremete	VII	Árok, Kapuszög, Ókemence, rákói erdők	16403.6	3000	4000	5000	500	
Poroskó	VIII	Turjavágás, poroskói erdők	6399.1	600	800	1000	100	
Turjaremete és Poroskó	X	Turjapatak felső- turjavölgyi erdők Sima-Havas	27994.0	3000	4000	5000	500	
Sóhát és Havasköz	XI	Lipitánka balparti része	14256.6	800	1000	1200	120	
Havasköz	XIII	Havasköz-duzzasztó feletti erdők a Punáig	10346.7	900	1200	1500	150	
Bercsényifalva, Csontos, Sóhát	XV	Bercsényifalva, Csontos, Lyukánka jobbparti része	18611.8	900	1200	1500	150	
Csontos	XVI	A csontos erdőgond- noksághoz tartozó Ung jobbparti és Stuzsiczai erdők	16366.6	3000	4000	5000	500	
Fenyvölgy, Havasköz, Csontos	XVII	Fenyvesölgyi, víharos jobboldali erdők és a sóhát Obnoha	20135.0	800	1000	1200	120	

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok, azonban valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva. Amennyiben egyes bérbevenni szándékozók, nemcsak egy, de több vadászterületet óhajtanának kibérelni,

szabályszerűen felszerelendő írásbeli zárt ajánlataik minden egyes vadászterületre nézve külön-külön adandók be.

Bővebb felvilágosítások a földművelésügyi minis-
terium VII/3 ügyosztályában, továbbá az ungvári m. kir.
főerdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1909. évi márczius hóban.

7.) **M. kir. földművelésügyi minis-
ter.**

A VADÁSZ-VIZSLA.

Gyakorlati utmutató
a vizslanevelés, tanítás, használat- és gyógykezeléshez.

Írta: **Stark Dezső** főerdész. (4.-4.)

Harmadik, bővített kiadás. Tíz művészi vizslaképpel.

Ára 2 kor. bérmentve.

A szerzőnél: **Drávatamási (Somogy m.)**

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő és
lapunk rovatvezetője által irt

**baromfi- és házinyul-
tenyésztési szakmunkák:**

1. Általános tudnivalók III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés I. • • • 5.— •
3. Tyuktenyésztés II. • • • 3.— •
4. Pulykatenyésztés II. • • • 3.— •
5. Lud- és kacsatenyésztés I. • • • 3.— •
6. Baromfiak hizlalása II. • • • 1.50 •
7. Baromfitermékek értékesítése • 2.— •
8. Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás • 2.— •

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában **Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. 8. az erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve tele árban kapható.** (1.—12.)

HOLFELD erdőtanácsos

növényi
nyalatókövei
és
Vad-, illetve
őznyalató-
pora.

Kapitális agancsok, ugyszintén egészséges, erőtjeljes és ellentálló vadállomány elérésére ajánljuk a 27 éven keresztül gyakorlatilag és sikeresen használt, számtalan-szor magas díjakkal (legutóbb 1907-ben Bécsben az arany éremmel) kitüntetett növényi vadkarmány-készítményeinket. — Árjegyzék, oktató használati utasítás és elismerő iratok ingyen és bérmentve. (8.VI.1.)

HOLFELD erdőtanácsos örökösei
EICHWALD-ban, Teplitz-Schönau mellett, Csehország.